

Tadeusz Skoczek

Stulecie Niepodległej

Niepodległość i Pamięć 25/3 (63), 11-14

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stulecie Niepodległej

Polonia Restituta, Polska Odrodzona – hasło to elektryzuje Polaków od ponad stu lat. Polska odzyskała w 1918 roku niepodległość, wolność i niezależność. Marzenie całych pokoleń stało się faktem. Stawało się faktem. Proces ten trwał wiele lat. Przez 123 lata niewoli Polacy nie zapomnieli o niepodległości, walczyli o nią w przeróżny sposób: na polach walki, ale też rozwijając przemysł, w powstaniach, ale też modernizując gospodarkę. Różne były owe drogi prowadzące do wymarzonej wolności, nieraz kręte i niepozabawione wewnętrznymi sporów i polemik. „O wojnę powszechną za wolność ludów” prosił Adam Mickiewicz. Życzenie naszego wieszczka, wypowiedziane w imieniu Narodu spełniło się w 1914 roku. Jego *Litania pielgrzymiska*, jest doskonałym przypomnieniem polskich walk narodowowyzwoleńczych:

- O wojnę powszechną za wolność ludów, prosimy Cię, Panie;
- O broń i orły narodowe, prosimy Cię, Panie;
- O śmierć szczęśliwą na polu bitwy, prosimy Cię, Panie;
- O grób dla kości naszych w ziemi naszej, prosimy Cię, Panie;
- O niepodległość, całość i wolność Ojczyzny naszej, prosimy Cię, Panie.

Wojna powszechna nadeszła, wolność należało sobie wywalczyć, nie tylko na polach bitewnych. Nie było jednego sposobu, jednej recepty.

***

Stulecie odzyskania Niepodległości witamy naszymi wydawnictwami, wspomnianej w poprzednich numerach naszego kwartalnika serii Polskie Powstania Narodowe: *Insurekcja Kościuszkowska* (2014), *Powstanie Listopadowe* (2011), *Powstanie Styczeńowe* (2013), *Powstanie Warszawskie* (2016), *Polonia Restituta*, dwa tomy (2018). Warto sięgnąć też po serię popularnych monografii współtwórców polskiej państwowości: Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfanteo, Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Macieja Rataja, Wincentego Witosa. Kolejne wydanie tej

---

serii – napisanej (odpowiednio) przez Michała Śliwę, Jana Engelgarda, Grzegorza Bębniaka, Mariana Marka Drozdowskiego, Wiesława Jana Wysockiego, Tadeusza Skoczka, Janusza Gmitruka – znajduje się w przygotowaniu. Zachęcamy też zainteresowanych do zapoznania się z ciekawymi pracami *Tradycje patriotyczne elementem kształtowania zbiorowej świadomości historycznej w II Rzeczypospolitej* Jolanty Załączny oraz *Budowniczość II Rzeczypospolitej* Mariana Marka Drozdowskiego.

Nasze publikacje książkowe mogą być interesującym uzupełnieniem wiedzy pozyskanej z filmów prezentowanych w Muzeum Niepodległości.

Mamy od lat przywilej współpracy z organizatorami Międzynarodowego Festiwalu Filmów Historycznych i Wojskowych. Od 2016 roku Fundacja Projektów Autorskich „Ars Creatori” – główny organizator tej prestiżowej imprezy – prezentuje ważniejsze filmy w sali kinowej Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów, a ostatnio w sali multimedialnej im. Karola Beyera w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej. Prezes Andrzej Brzoza, niestrudzony organizator, pełen oryginalnych pomysłów programowych i promocyjnych jest współtwórcą misji Muzeum Niepodległości, jako instytucji kultury województwa mazowieckiego. Powołał Bibliotekę Filmu Historycznego „Ars Creatori”, z której korzysta, realizując comiesięczny program, nasze Muzeum, ale też placówki kultury, sztuki i edukacji Mazowsza, a nawet Polski. Szczególnie cenimy sobie tę współpracę organizując nasze cykliczne akcje programowe: „Rok pięciu ojców odnowicieli Rzeczypospolitej na Mazowszu”, cykl konferencji naukowych „Twórcy państwowości polskiej”, zwieńczonych wydawnictwami, projekt edukacyjny „Polskie drogi do Niepodległości” realizowany w roku szkolnym 2018/2019, wieloletni projekt badawczy „*Sen, który się ziścił* – interdyscyplinarne spojrzenie na odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 roku”. Pisaliśmy już o tym, ale wypada przypomnieć o albumach prezentujących zbiory muzealne w serii *Polskie Powstania Narodowe*, o cyklu comiesięcznych pokazów i spotkań pod hasłem „Niepodległa” czy naszych tradycyjnych konkursach organizowanych dla szkół. Adam Struzik – marszałek województwa mazowieckiego – honorowy patron większości projektów organizowanych przez Muzeum Niepodległości – znajduje czas na pisanie tekstów do naszych wydawnictw, na wystę-

---

powanie na naszych konferencjach, na udział w akcjach promujących naszą działalność programową.

***

Prezentując kolejny numer naszego pisma zachęcam do lektury wszystkich tekstów, szczególnie tych związanych ze stuleciem Niepodległości. Nie znajdziemy tu materiałów publicystycznych, chociaż niektóre artykuły mogą stanowić źródło polemik. Oby nie były one tak nieuczciwe jak obszerna recenzja zamieszczona w periodyku jednej z lubelskich uczelni, gdzie nawet tytuł naszego kwartalnika podany został błędnie. Inspiratorom takich tekstów już dziękujemy, cieszymy się z każdej uczciwej i etycznej oceny.

Tadeusz Skoczek

Po całej kuli ziemskiej rozsypali się bracia nasi, Polacy. Spotkać ich można w Moskwie i Berlinie, w Irkucku i Nowym Jorku, nad Renem i Amurem, nie mówiąc o takich okolicach, jak: Wołyń, Podole, Ukraina i Litwa. Wszyscy oni tę posiadają wspólność wobec naszego serca i pamięci, że – prawie ich nie znamy, bardzo niewiele o nich wiemy i nader mało interesujemy się nimi.

Bolesław Prus

Pomnik Polonii

W dniu 4 września 2018 roku, z inicjatywy członków Fundacji Polonia Semper Fidelis w Warszawie powołany został Społeczny Komitet Budowy Pomnika Polonii z siedzibą w Warszawie. Inicjatywa spotkała się już z aprobatą i deklaracją pomocy ze strony Muzeum Niepodległości w Warszawie, Stowarzyszenia Muzeum Policji w Kielcach, Fundacji SEDEKA w Warszawie, Fundacji Willa Polonia z Lublina, Oddziału Wychodźstwa im. I.J. Paderewskiego, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie, Zakładu Biografistyki Polonijnej Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie, Fundacji Humanum Est z Pruszkowa, Redakcji Radia „Na Góralską Nutę” z Chicago, Polish American Congress (Illinois) w Chicago oraz Stowarzyszenia Polskich Autorów, Dziennikarzy i Tłumaczy w Europie (A.P.A.J.T.E.) z siedzibą w Paryżu.

Dziś poza granicami Polski żyje ponad 20 milionów naszych rodaków. Są to zarówno potomkowie Polaków, którzy opuszczali Polskę z powodów politycznych czy gospodarczych, jak i dzisiejsi emigranci szukający swoich szans poza granicami naszego kraju.

Polscy emigranci budowali i budują swoje życie wrastając w społeczności wielu krajów świata, nie zapominając jednocześnie o swoim pochodzeniu. W trudnych momentach naszej historii Polonia miała ogromny wpływ na losy Polski, aktywnie wspierała nasze dążenia do niepodległości, wspomagała i czynnie uczestniczyła w odbudowywaniu polskiego państwa.

My, Polacy jesteśmy również dumni z wielu dokonań i osiągnięć Polaków i osób polskiego pochodzenia w ich krajach osiedlenia. Tworzyli tam często wyjątkowe dzieła, którymi zyskiwali szacunek i uznanie na całym świecie.

Za wierność swojej Ojczyźnie – Polsce, za wkład w walkę o naszą niepodległość, za dokonania, które zadziwiały świat, za kultywowanie polskości, za wielki patriotyzm ofiarujemy Polonii w podzięcie ten symboliczny dowód uznania – pomnik Polonii.

Będzie to hołd dla wielu pokoleń polskich emigrantów, którzy współtworzyli i współtworzą nasze narodowe dzieje.

Komitet swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej oraz teren innych państw, z poszanowaniem tamtejszego prawa. Komitet będzie pozyskiwał fundusze na rzecz budowy wspomnianego pomnika po uzyskaniu od odpowiedzialnych władz pozwolenia na zbiórkę publiczną.